

Indenrigs- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Vedrørende svar på høring over udkast til forslag til Lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (Barnets Reform)

Indenrigs- og Socialministeriet har ved e-mail fra den 14. januar 2010 bedt KL om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til Lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (Barnets Reform). Høringssvaret skal være Indenrigs- og Socialministeriet i hænde senest den 29. januar 2010, kl. 12. KL vil gerne påpege, at der er tale om en meget kort høringsfrist på et omfattende lovforslag. På grund af den korte tidsfrist fremsender KL et foreløbigt høringssvar. Der kan efter politisk behandling af sagen i KL blive fremsendt supplerende bemærkninger, da det ikke har været muligt at få høringssvaret politisk behandlet inden fristen.

KL tager forbehold for de økonomiske konsekvenser i henhold til DUT princippet. Det vurderes, at flere forslag kan virke udgiftsdrivende og på flere punkter begrænser kommunernes råderum og styringsmuligheder.

KL har følgende generelle bemærkninger til udkast til forslag til Lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale området (Barnets Reform.):

KL hilser overordnet set Barnets Reform velkommen. KL finder det positivt, at reformen ser mere på barnets rettigheder end på forældrenes. At fx forældrenes samtykke ikke i alle sager er nødvendig for at komme videre, vil vise sig at være givtigt for både det tværfaglige samarbejde og for den tidlige og rettidige indsats over for barnet. KL vil særligt fremhæve de mange forslag om afbureaukratisering, der vil få betydning for sagsbehandlerne arbejde og samtidig skabe mere tid til den personlige kontakt med både barnet, forældrene og barnets netværk. KL kan derfor kun hilse velkomment, at regeringen nu omsætter de mange hensigtserklæringer om regelforenkligning til reel handling.

Den 29. januar 2010

Jnr 03.06.06 P05
Sagsid 000213052

Ref JBS
jbs@kl.dk
Dir 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

Tlf 3370 3370
Fax 3370 3371

www.kl.dk

1/7

Med Barnets Reform er der fokus på fire centrale indsatsområder, der samlet set skal styrke kvaliteten af indsatsen over for børn og unge med særlige behov:

1. Nærhed og omsorg
2. Børn og unges klagerettigheder
3. Tidlig indsats
4. Kvalitet i indsatsen

Ad 1: Nærhed og omsorg

Barnets Reform indeholder nye tiltag, der styrker både nærhed og omsorg for børn og unge med særlige behov.

Styrkelse af plejefamilieområdet

Forslaget indebærer blandt andet, at plejefamilieområdet styrkes. Der oprettes i den forbindelse en ny type plejefamilie ”kommunale plejefamilier”, hvis opgave er at tage sig af de behandlingskrævende børn. Den nye type plejefamilie kan enten ansættes af kommunen eller indgå aftale med kommunen, dog således at der i sidstnævnte tilfælde skal tages stilling til familiens arbejdsvilkår i plejeaftalen. Dernæst styrkes plejefamilieområdet ved, at der indføres en ret og en pligt for plejefamilierne generelt, herunder også netværksplejefamilier til at deltage i efteruddannelse svarende til minimum 2 kursusdage om året samt et antal timers supervision.

KL hilser velkomment, at plejefamilieområdet generelt styrkes ved mere efteruddannelse og supervision. KL kan dog fortsat ikke bakke op om, at der oprettes en ny type plejefamilie ”kommunale plejefamilier”. KL er ikke overbevist om, at en ansættelse af den enkelte plejefamilie vil styrke barnets tarv. Dog ser KL det som positivt, at kommunerne selv kan vælge, om de ønsker at godkende en plejefamilie som ”kommunal plejefamilie” eller som traditionel plejefamilie. Dernæst er det positivt, at kommunen, hvis den ønsker at anbringe et barn i en ”kommunal plejefamilie”, kan vælge om plejefamilien skal ansættes, eller om der i kontrakten blot skal tages stilling til den ”kommunale familieplejes” arbejdsvilkår.

I bemærkningerne fremgår, at den nye type plejefamilie ”kommunal plejefamilie” skal tage sig af de behandlingskrævende børn. KL har vanskeligt ved at se konkret, hvor skillelinjen skal gå mellem en anbringelse i en traditionel plejefamilie og en anbringelse i en ”kommunal plejefamilie”. Hvor behandlingskrævende skal barnet eller den unge være, og hvilken form for behandling er der tale om, hvis barnet skal anbringes i en ”kommunal plejefamilie”? I bemærkningerne fremgår, at det bør vurderes, om opgavens art kræver en sådan behandling, at det nødvendiggør, at plejeforældrene skal stå til rådighed helt eller delvist. KL kan i den forbindelse oplyse, at der i dag er mange plejefamilier der ifølge aftale med den anbringende kommune står til

rådighed helt eller delvist. Der kan blandt andet være tale om børn og unge, hvis adfærd kræver en socialpædagogisk indsats. KL ser en risiko for, at der vil blive et stort pres fra de traditionelle plejefamilier i forhold til at blive kategoriseret som ”kommunal plejefamilie”. KL er imod, at der indenfor plejefamilieområdet laves en A og en B gruppe.

Godkendelse som konkret egnet plejefamilie

Forslaget medfører også, at plejefamilier og ”kommunale plejefamilier” som alternativ til en generel godkendelse kan godkendes i egen eller andre kommuner som konkret egnede til et konkret barn eller en ung af den anbringende kommune. Godkendelse af en plejefamilie som konkret egnet betyder, at andre kommuner som udgangspunkt ikke kan anbringe børn i den familie.

KL mener ikke, at dette forslag er gavnligt for hverken barnets tarv eller plejefamilieområdet generelt. Familieplejeområdet risikerer at blive meget skrøbeligt, hvis der godkendes mange konkret egnede familier. De kan ikke tage imod andre børn end det eller de børn, som plejefamilien er konkret egnet til og kun børn fra anbringende kommune. Dermed risikerer man, at plejefamilier i perioder står uden et plejebarn. Desuden kan man risikere, at de kommuner, der betaler mest, har mulighed for at opbygge et særligt korps af plejefamilier, som kun netop den kommune kan anvende. Andre kommuner kan på den anden side ikke finde kvalificerede plejefamilier til deres børn, idet mange plejefamilier af anbringende kommune er godkendt som konkret egnede til kun at modtage konkrete børn.

Samvær med udgangspunkt i barnets behov

Forslaget indebærer endvidere, at afgørelser om samvær alene vil skulle tage udgangspunkt i det enkelte barn eller den unges konkrete situation og behov og ikke i forældrenes ret til samvær.

KL er enig i, at hensynet til barnets bedste skal være afgørende, når der træffes afgørelse om samvær. Det bør dog sikres, at barnet ikke får en følelse af selv at have ansvar for, om det ønsker samvær med slægtninge og/eller netværk.

Støtte til forældre, hvis børn er anbragt

Forslaget indebærer også, at der skal træffes afgørelse om støtte til forældrene, når barnet eller den unge er anbragt (frivilligt eller tvangsmæssigt), uanset om forældrene har behov for støtte eller ej. Dertil kommer, at afgørelse om støtte til forældrene altid skal træffes under hensyntagen til muligheden for, at støtten kan bidrage til, at barnet udvikler sig positivt. Med forslaget lægges der op til, at støtte til forældrene også kan

gives efter anden lovgivning, fx alkoholbehandling, en arbejdsmarkedsindsats o.l.

KL ser det som positivt, at kommunen forpligtes til at samarbejde på tværs af de enkelte forvaltninger. En forældrehandleplan der går på tværs kan være forudsætningen for at få familien bragt tilbage i en position, hvor de kan varetage en større del af eller hele omsorgen for deres barn. Dog skal KL gøre opmærksom på, at forslaget bør være afstemt med andre lovgivninger, så de enkelte lovgivninger ikke går forud for andre. KL kan se en risiko for, at der hos borgerne opstår forvirring og uklarhed om, hvordan de forskellige lovgivninger spiller sammen, og hvilken lovgivning der går forud for den anden.

Ad 2: Børn og unges klagerettigheder

Barnets Reform indeholder en række nye tiltag, der styrker både børn og unges klagerettigheder men også andre aktørers mulighed for aktivt at spille en rolle i barnets eller den unges sag.

Klageadgang for børn og unge fra og med 12 år

Med forslaget får børn og unge fra og med 12 år en adgang til at klage over afgørelser om iværksatte foranstaltninger.

Af lovforslagets bemærkninger fremgår, at der som følge af Ankestyrelsens praksisundersøgelser om kommunernes fejl i sagsbehandlingen indføres en klageadgang for 12-årige. Hvis man ønsker at komme fejl i kommunernes sagsbehandling til livs, er yderligere kontrolmekanismer efter KL's opfattelse ikke vejen frem. Der bør tages fat helt andre steder. Blandt andet i form af den netop i gangværende afbureaukratisering.

Høringsret for anbringelsesstederne

Forslaget indebærer endvidere, at kommunerne får en pligt til at høre anbringelsesstederne i forbindelse med afgørelser om samvær, hjemgivelse og ændring af anbringelsessted.

KL mener ikke at dette forslag tilgodeser barnets tarv. En høringsret for anbringelsesstederne som leverandører vil kunne flytte fokus fra barnets tarv ved fx at fastholde barnet i et anbringelsessted ud fra nogle andre hensyn end barnets tarv, fx anbringelsesstedets økonomiske interesse. Derudover mener KL, at det bør tydeliggøres, at anbringelsesstederne ikke tillægges partsstatus, og at selve den faglige beslutning fortsat ligger i kommunen.

Udvidelse af Ankestyrelsens egne drift kompetence

Endvidere indebærer forslaget en udvidelse af Ankestyrelsens egen drift kompetence. Ankestyrelsen får nu mulighed for at gå ind i alle typer af sager, hvor der ikke er foretaget eller truffet de i loven foreskrevne fornødne sagsbehandlingsskridt eller afgørelser under hensyntagen til barnets bedste. For at undgå kompetenceoverlap mellem de sociale nævn og Ankestyrelsen bliver det kun Ankestyrelsen, der får kompetence til at tage sager op af egen drift.

En udvidelse af Ankestyrelsens egen drift kompetence til nu at omfatte alle typer sager bygger efter KL's opfattelse på manglende tillid til kommunernes faglige ekspertise på børneområdet. Det er KL's opfattelse, at en yderligere udvidelse af Ankestyrelsens egen drift beføjelse vil indskrænke kommunernes handle- og råderum. Med Anbringelsesreformen blev der lagt op til, at Ankestyrelsen skulle følge kommunernes sagsbehandlingspraksis gennem nye og udvidede kontrolforanstaltninger, blandt andet ved hjælp af praksisundersøgelser og målrettede stikprøveundersøgelser. Det kan derfor undre, at der nu for alle typer af sager lovgivningsmæssigt indføres kontrolmekanismer for Ankestyrelsen.

Med forslaget skabes for KL at se dels en ankeadgang ad bagvejen for de parter, som ikke har partstatus, herunder plejefamilier o.l., dels en forlængelse af sagens endelige afgørelse til gene for de involverede parter. Efter KL's bedste overbevisning er dette i modstrid med hele tankegangen bag borgerens retssikkerhed i den sociale lovgivning.

KL mener ikke, at Ankestyrelsen er mere kvalificeret til at vurdere, hvad der i en børnesag tager mest hensyn til barnets bedste. Modsat den kommunale medarbejder, som kender både familien, anbringelsesstedet og som har talt med barnet eller den unge, har Ankestyrelsen med sin juridiske tilgang ingen konkret faglig indsigt i, hvordan man bedst muligt imødekommer det enkelte barns behov.

Endelig er det for KL vigtigt, at barnets tarv er i centrum. Barnets tarv kommer ikke i centrum ved, at flere aktører får mulighed for at kigge hinanden over skuldrene. Med forslaget vil der være stor risiko for, at Ankestyrelsen vil blive brugt som løftestang i sager, hvor forskellige fagpersoner er fagligt uenige om mål og midler.

Ad 3: Tidlig indsats

Reformen indeholder en række nye tiltag, der klart og tydeligt styrker den tidlige indsats.

Skærpelse af fagpersoners underretningspligt og udveksling af oplysninger på bekymringsstadiet

Med forslaget skærpes fagpersoners underretningspligt. Samtidig får fagpersoner mulighed for at få en tilbagemelding fra kommunen i forhold til, om underretningen har givet anledning til handling. Desuden indebærer forslaget, at der som led i det tidlige og forebyggende arbejde bliver muligt for myndighederne at udveksle oplysninger om rent private forhold om det enkelte barn eller den unge (benævnt som SSD-samarbejdet – Skole-, Sundhedspleje- og Dagtilbuds-samarbejdet).

KL stiller sig umiddelbart positiv over for disse ændringer. Dog bør rækkevidden af udvekslingen af oplysninger fremgå mere klart af forslaget, ligesom det bør beskrives, hvorledes barnet og forældrenes retssikkerhed tilgodeses ved de foreslåede ændringer. KL skal også bemærke, at ordningen om udveksling af oplysninger ikke må give licens til at forsinke inddragelsen af forældrene. Forældrene bør fortsat være de første til at blive delagtiggjort i en bekymring. Endelig skal KL gøre opmærksom på det besynderlige i, at benævne samarbejdet som et SSD-samarbejde. Særligt når henses til, at man andet steds i Barnets Reform som afbureaukratisering ophæver bestemmelsen om oprettelse af en tværfaglig gruppe, således at kommunalbestyrelsen nu selv kan vurdere, hvordan det tværfaglige samarbejde bedst organiseres.

Ad 4: Kvalitet i indsatsen

Reformen indeholder en række nye tiltag, herunder nogle af regeringens afbureaukratiseringstiltag, der samlet set vil kunne skabe mere kvalitet i indsatsen for børn og unge med særlige behov.

KL hilser i det store hele velkomment, at rammerne og kvaliteten i indsatsen styrkes. Særligt er det positivt, at kommunerne gennem afbureaukratisering af en række procesregler får mere tid til kerneopgaven. Forslagene om afbureaukratisering drejer sig blandt andet om lempelse af kravene til både § 50-undersøgelsen og handleplanen og afskaffelse af krav om standarder for sagsbehandlingen.

Nye proceskrav

Samtidig med afbureaukratiseringsforslagene indeholder reformen dog også en række nye proceskrav, herunder blandt andet forslag om minimum to børnesamtaler årligt, krav om at der skal følges op på handleplanen mindst 2 gange årligt samt mindst ét årligt uanmeldt tilsynsbesøg på anbringelsesstederne. Disse nye proceskrav hænger efter KL's opfattelse ikke umiddelbart sammen med, at satspuljepartierne har lagt vægt på, at reformen ikke medfører yderligere bureaukrati i kommunerne. Krav om uanmeldte og flere tilsynsbesøg er efter KL's opfattelse unødvendige procesregulerende regler, der kan medføre et u hensigtsmæssigt tidsforbrug i den kommunale administration.

Ret for unge, der har været anbragt, til at få en kontaktperson

Herudover giver forslaget unge, der har været anbragt uden samtykke, en ret til at få en kontaktperson. KL mener ikke, der skal være en lovgivningsmæssig ret hertil. Det bør, som i alle andre sager, være en konkret individuel vurdering, der ligger til grund for, om den unge skal have en kontaktperson.

Ankeadgang for anbringelsessteder ved afslag på godkendelse

Endvidere giver forslaget de forskellige anbringelsessteder mulighed for at klage til det sociale nævn over afslag på henholdsvis konkret og endelig godkendelse. KL mener ikke, at det er hensigtsmæssigt, at anbringelsesstederne får en klageret. Det er vanskeligt at se, at det sociale nævn vil have de rette kompetencer i forbindelse med fx vurderingen af, om en familie skal være konkret eller generelt egnet som plejefamilie.

Ændring af børn og unge-udvalgene

Endelig ændres børn- og unge-udvalgenes sammensætning, således at der nu kun vil være to medlemmer fra kommunalbestyrelsen i stedet for som i dag 3. Til gengæld udvides antallet af børnesagkyndige fra 1 til 2 medlemmer. Med en sammensætning som den foreslåede, vil lægmandsbetragtningen, efter KL's opfattelse, i de enkelte sager tilsvarende blive svækket. Dette finder KL ikke hensigtsmæssigt. Dernæst mener KL ikke, at det er nødvendigt med to børnesagkyndige. Den oprindelige tanke har været, at den børnesagkyndige skulle sikre, at den faglige indfaldsvinkel indgår i den endelige beslutning. Det behøver der efter KL's opfattelse ikke to børnesagkyndige til.

- ./.
- KL's bemærkninger til de enkelte forslag i udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (Barnets Reform) er vedlagt som bilag.

Med venlig hilsen

Hanne Lumholt